Bengt August Jönssons son, John Theofil Almers

MEMOARER

Förord.

På uppmaning av yngste sonen, tandläkaren [Stig Almer], som låtit en släktforskare utreda sin faders härstamning, har undertecknad i efterföljande memoarer sökt ge en så klar bild som möjligt av tidsförhållandena under min levnad. Det synes mig kunna ha sitt intresse för kommande släkten att få se, vilka väldiga framsteg kulturen tagit under denna epok.

Svalöv i december 1952.

J.Th. Almer.

Såsom den yngste av fyra syskon och ensam av mankön blev jag kanske något av morsgris i uppväxtåren. Far ingrep sällan i min uppfostran. Endast då mor en längre tid uppmanat honom att handgripligt tillrättavisa mig, tog han till käppen, men då gick alltid mor emellan, så att jag för det mesta slapp straff. Mina tre äldre systrar låg ständigt över mig med sina tillrättavisningar. ”O, så skönt! Nu kan jag göra så mycket orätt jag vill”, sade jag en gång, när dessa gingo till skolan, och jag lämnades ensam med dominospelet. Jag brukade ta katten i svansen och så svänga honom runt, under de inlärda orden: ”Mycket kvicker page, men stygg vid katten!”. Snart kom turen även till mig att börja skolan. Men denna tycks jag, som de flesta pojkar, inte ha haft någon större lust för. En dag strejkade jag helt enkelt och det därför, att mor skulle ta in den stora vävstolen, vars skilda delar jag var livligt intresserad av att få hopfoga medelst en massa träkilar, som skulle hamras fast, och detta nöje ville inte jag gå miste om. Kommen i storskolan visade jag mig långt ifrån som något större skolljus. Läste gemenligen aldrig på några läxor utom kanske på psalmverser. Vi var 80 st elever, så vi fick mest sitta i fred för lärarens frågor. Ibland skulle vi prövas i räkning vid svarta tavlan och fingo då gå fram till katedern, där läraren satt med rottingen vid sidan, färdig att smälla till. Var det underligt då, att det gick galet med räknandet? För det mesta vankades det ett rapp om benen med tillsägelsen: ”Gå, o sitt!”. Denna skolgång framstår alltid i minnet som en lidandets tid på grund av den pennalism eller det förtryck, som de högre klasserna alltid utövar på de lägre. Först när jag nått högsta klassen, trivdes jag någorlunda i folkskolan. Hade då samma läxor, som jag lärt i klassen inunder och var fri från plågoandarna från de högre klasserna.

Från hemlivet i min tidigaste barndom minns jag, att vi ständigt hade två drängar och två pigor i tjänst, men allt eftersom barnen växte till och kunde ersätta den lejda arbetskraften, minskades tjänareantalet, så att vi efter min skoltid, höll endast en dräng och ingen piga. Drängarna hade sin tillvaro i drängkammaren, en av brädväggar gjord avbalkning av häststallet, och pigorna sovo i ”lilla-stuan”, en kammare på andra sidan köket i själva stuglängan. Någon uppvärmning vintertid av deras bostäder var det aldrig tal om då för tiden. De långa vinterkvällarna stannade drängarna efter kvällsmålet inne i storstugan bland husbondefolket, tills det blev sängdags. Pigorna sysslade vid spinnrocken eller väven. När våren kom, hade mor för det mesta en 7 à 8 räckor linvävnader på blekesplatsen, en lång gräsplan i trädgårdens östra del, benämnd blekegården.

Räckorna skulle varje morgon bäras ut och spännas fast med i marken nedslagna pinnar samt varje afton åter bäras in till förvaring, så att de ej blevo bortstulna om natten. Linet var av egen odling och tarvade många behandlingar, innan det slutligen var färdig vävnadsvara. Även yllevarorna voro av av gårdens egna produkter. Fem à sex modertackor hölls ständigt vid gården. Dessa hade för det mesta två, ibland tre, lamm vardera, varför det blev rätt mycket ull, som gick till fabrik för kardning och ibland även till spinning, men annars spanns det mest hemma, varefter den vävdes till vadmalskläder åt manfolken eller till filtar, som sedan stampades på fabrik, så att de blevo tjocka och ulliga. Arbete för flinka kvinnohänder saknades sålunda inte, helst som även mjölkningen ålåg dem. Vid denna tid ansågs det som en stor skam om en karl satte sig på mjölkpallen. Som vi ständigt höll ett dussintal mjölkande kor, kändes alltid detta arbete tungt och bindande för fruntimren. Systrarna klagade också jämt och sökte sig från hemmet. Äldsta systern Frida tog sålunda plats under sommarmånaderna som serveringsflicka å marketenteriet i Ljungbyhed, och yngsta systern Lydia förberedde sig redan som sjuttonårig för småskollärarinne-examen i Lund. Syster Berta, som alltid visat sig så glad för djur, började snart tröttna på kreaturen och det eviga släpet med lantbruk även hon. Och då, som råga på allt, även jag som 20-åring kommit in på seminariet i Lund 1900 och därmed för alltid lämnat gården, så kunde vi ej behålla denna längre utan måste tänka på att sälja, helst som båda föräldrarna började bli gamla, och Frida gifte sig en konduktör från Lund. I ett par tre år hölls gården till salu, dock utan att någon köpare anmälde sig. Äntligen år 1907 såldes gården till en lantbrukare W.E. Vilhelmsson i grannbyn Sånna för det låga priset av 33.000 kr för 71 tunnland öppen åkerjord. Undantagsstugan som är den enda numera kvarliggande av gårdens byggnader, fråntogs vid köpet, varför far och mor jämte syster Berta togo denna byggnad i besittning. Föräldrarna voro då 64 år gamla båda. Efter något år gifte sig även syster Berta med lantbr. Anders Jeppsson, Vessmantorp Ljungbyhed, och lämnade de gamla att reda sig själva. Hon hade alltid varit den, som hade det käckaste och livligaste humöret. Jag minns, hur hon som skolflicka kältrades med störstdrängen, som låg på soffan med Berta över sig, som slet i hans yviga peruk under ideliga illvrål. Som vuxen briljerade hon ständigt med sin slagfärdighet i samtalen med familjemedlemmarna. Som välbeställd hemmamora i Vessmantorp var hon högt aktad och beundrad för sina sällskapstalanger. Hon dog i 40-årsåldern av kräfta i ändtarmen något år efter att hava framfött sitt enda barn men varande dött. Omkring år 1910 avled syster Lydia i galopperande lungsot. Syster Frida försköts av sin man 1924 efter ett adertonårigt äktenskap. Han hade förgapat sig i en i samma hyreshus i Ängelholm boende järnvägsmannafru, som härigenom även blev skild från sin make.

För att fullständiga min levnadsteckning måste jag återgå till ungdomsåren och seminarietiden. Stor till växten som jag ständigt varit i förhållande till levnadsåren, fick jag tidigt göra nytta för mig vid lantbruket. Som småskolepojke sprang jag efter slutad skoldag till far, som plöjde, och fick övertaga hästar och plog från honom, som då oftast gick hem och lät mig reda mig ensam, bäst jag kunde. Det avlöpte för det mesta bra, men när sista fåran av plogryggen skulle tagas, ville gärna hästarna gå allt för fort, så att jag knappast kunde styra plogen, och då råkade jag alltid i raseri på dragarna, som då ökade farten ännu mera. En gång blev jag vid 13-14-årsåldern av mor sänd till marknaden i Klippan med en 3-årshäst för att sälja den. Detta lyckades också, men för att få köpet godkänt, måste hästhandlaren därefter köra hem till far och överlämna köpesumman. Far var näml. nervsjuk (dyster) vid tillfället och ville ej träffa folk. Sådana perioder av svårmod hade

han rätt ofta i synnerhet om vårarna, och då ville han ej stiga upp tidigt, som då han var frisk. Första gången jag var någon längre tid borta från hemmet var som 16-åring, så jag deltog i en 3 månaders vinterkurs i träslöjd i Örkelljunga, som då endast var en liten by med gästgivargård, smedja, ostmejeri och missionshus. År 1897 var jag i sällskap med ett par kusiner från Östra Ljungby resande på Stockholmsutställningen. Besöket avklarades med en utgift i ett för allt kr 20:- säger och skriver 20:-kr. Hade vid denna tid nästan övertagit hela ledningen där hemma. Vi köpte eget hästtröstverk med tillhörande sädeskross. Vid denna tid hade de första skördemaskinerna från Amerika börjat importeras. Vi var av de första bland småställena, som lade oss till med en självavläggare, som kom förpackad i en stor trälår direkt från Amerika. Jag packade själv upp den och skruvade ihop de många smådelarna utan några medhjälpare, för vilket arbete jag fick stort beröm av den senare anlände montören. Följande år inköptes även slåttermaskin, med vilka båda maskiner jag drog omkring till grannar och för betalning avmejade deras grödor, när egen skörd så medgav. Som far min aldrig kunde spara på kraftfodret till hästar och kor, utan att havreskäppan, som togs ner från loftet om morgonen och skulle räcka till kväll till hästarna, alltid var slut till middag, och likaledes höet till korna och hästarna med far som djurskötare, aldrig ville räcka längre än till jul, så hade far och son ständigt kontroverser om detta. Sonen var nämligen och är väl så ännu mera sparsamt lagd. Enär som redan nämnts syster Lydia blivit lärarinna och systrarna och mor min gärna skulle vilja se sin bror och modern sin son som aktad skollärare, så hade jag just ingen invändning mot deras förslag att söka in till seminariet. Bland 127 medprovande blev jag en av de 30 lyckliga, som godkändes. Seminarietiden framstår för minnet alltid som mitt livs höjdpunkt. Särskilt lördagskvällarna, då läxtvånget lättade, och man tog sig en promenad på ”bullis”, ofta med någon kvinnlig partner, kände man sig riktigt lycklig. Kamratlivet med dess mångahanda upptåg och alla glada stunder vid måltider, sammankomster och fester minns man gärna. Trivseln med livet tilltog för varje klass man passerade för att kulminera i fjärde, då alla i de tre lägre klasserna såg upp till en som till ett högre väsen. Man roade sig tappert och räknade liksom rumskamraten Gustav Aurén en inbesparad tillställning som en ren inkomst. I en nykterhetsförening, som jag tillhörde, hade jag mycket nöje med stor bekantskapskrets och många fester, som ibland slutade med bal på Bjärreds hotell. Ibland var det sträng vinter med is på idrottsplatsen, där vi under musik och elektriska båglampor roade oss till långt ut på kvällarna. När något teatersällskap gästade staden, sprang man till akademiskan flera kvällar å rad och från hyllan (ståplats 50 öre) åsåg spektaklen. Vår rektor Wingren var känd för att hålla strängt efter sina elever, så att de ej försummade läxorna med för flitigt sällskapande med stans flickor. En gång råkade jag möta honom på Lundagård, då jag var i sällskap med en lång rad kvinnliga seminarister från Landskrona, vilket hade till följd att jag följande morgon blev av rektor tillkallad för förhör. Han ville få veta, vad det var för många flickor, han sett mig sällskapa, men när jag redogjort för allt, lät han sig nöja med mina förklaringar och rådde mig blott till att ej taga mig någon staboflicka utan att vänta med att gifta mig, tills jag kom ut på landet och fick plats.

Som nyexaminerad tog jag först på rektorns rekommendation plats som vikarie på en månad (sept. 1904) i Guttamåla, Ronneby landsförsamling. Cyklade både dit och hem igen den 15-20 mil långa vägen och hade då min första självförtjänta slant, 100 kr, på fickan. Trivdes där storartat bland stenhuggare och fiskare samt blev titulerad magister. Därpå innehade jag ett sjukvikariat för Redaktörn för Höganäs Tidning Brodin i Väsby till årets slut. På nyåret 1905

flyttade jag till Bjuv, där jag efter ett år blev ordinarie. Men som detta gruvsamhälle ej var så särdeles trivsamt, sökte jag snart därifrån till Svalöv, där jag på Riksdagsman P. Bondesons förord enhälligt valdes till ord. Lärare från höstterminen 1908, och där jag sedan slog mig till ro för alltid. Det var knalt med lärarlönen på den tiden. Laglig lön var, då jag examinerades, 700 kr jämte fri bostad, men redan 1909 höjde riksdagen den till 800 kr, vilket föranledde biskop Billing i Lund att efter beslutets fattande uttrycka den förhoppningen, att lärarna nu dröjde länge, innan de ånyo begärde påökt. Detta yttrande vittnar tydligt om höga prästerskapets inställning till folkupplysningen vid denna tid. Men lärarfolket lät sig ej avskräckas utan efter blott 3 eller 4 år återkom de med ny begäran om högre lön, och då beviljades 1300 kr årligen. I detta löneläge fick vi rida ut det första världskrigets alla år, tills vi 1919 erhöll 2300 kr. När vi sedan under 1930-talet blev inordnade i Statstjänstemännens löneskalor, kom vi strax upp i över 3000-kronorsstrecket, och sedan har det gått uppåt med våldsam fart, så att jag nu som pensionär har nästan samma belopp per månad som jag den första tiden hade om året.

Eftersom min läggning mera pekat åt det praktiska än det teoretiska hållet, har jag ofta tänkt, att jag borde stannat hemma och övertagit lantbruket efter far. Men som jag i det föregående redan nämnt, var det stridigheter med honom, som kom mig att ändra levnadsbana, vilket jag dock är, och i stort sett också alltid har varit, nöjd med. Den fond av oförgätliga, glada minnen från studie- och ungdomsåren, som jag nu kan glädja mig åt, skulle i så fall varit obefintlig. Ävenledes skulle helt säkert ekonomiska bekymmer kommit att trycka hårt, vilket jag nu i stort sett sluppit ifrån på min nya levnadsbana. Har nämligen aldrig behövt låna ett enda öre för min utbildning och sedermera även kunnat hushålla med min ringa lön, så att jag ändå kunnat draga fram 5 barn till rätt hyggliga platser i livet, därför tycker jag mig kunna vara belåten med min levnadslott, så mycket mera som min pension är så pass riklig, att jag numera sällan eller aldrig nekar mig något, som jag kan önska mig vilja äga eller njuta av.

Angående nöjena under mina uppväxtår anför jag följande:

Om somrarna samlades ofta byns ungdom i den så kallade ”täppan”, det skifte, som låg söder ut från gården, omgärdat med stengärdsgård och ständigt i lägervall. Där samlades vi soliga vårsöndagar till bollekar: långboll, takboll, pär i håla m.fl. En sådan gång diktade morbror August Andersson: ”I dag har jag slagit min första lyra, det skedde långfredag 94”. Om vintrarna roade man sig med skridskoåkning eller med kälke. Det var tradition med julkalas för släkt och vänner. Det var alltid rätt långa sträckor att med häst och vagn eller ibland släde i ej alltid det bästa väglag eller ljusförhållande att färdas ifrån och till Östra Ljungby, där tjockaste morssläkten bodde. Ofta kunde ett snöfall under pågående kalas göra vägbanan svår att skönja vid hemfärden, och ibland ville parhästarna trängas, så att körsvennen förlorade kontrollen av dem, och då bar det lätt i gropen med hela ekipaget. Den gång vi färdades med kana, hade vi ett gult, knutet, stort slädnät över hästarnas bakdelar och fram till släden samt talrika bjällror på seltyget. Vid julagillena satt gubbarna merendels i ett rum för sig med var sin långpipa i mun och ofta med huvudena tätt intill varandra och drog sina mer eller mindre snygga historier, som ej tålde höras av kvinnfolket. Ungdomen lekte då i stora salen antingen viskelekar eller ”väva vadmal”, ”byta makar”, ”Gustavs skål” m.fl. danslekar efter egen sång. Ibland bjöds endast ungdom, s.k. ungdomskalas, varvid då även förkom vanliga sällskapsdanser såsom: vals, polska, masurka och palle-katt (pas-de-quatre).

Sommartidens nöjen bestod i enstaka färder med charabang och två hästar till så pass avlägsna platser som Torekov en gång och Höör minst fem eller fler gånger. Det var mors kusiner Johanna och Cecilia, båda födda Lundal och den förra gift med kyrkoherde Boström och den senare med folkskollärare Kjellin i Höör, som därvid gästades. Vi hade oftast det vackraste sommarväder och betade hästarna och oss själva på halva vägen, vid Höörsturerna alltid i Nackarps dal. Så stannade vi över en natt och återvände följande dag. Dessa resor voro mycket efterlängtade av hela familjen och synnerligen angenäma. Då samtliga hemmavarande ungdomar senare fått var sin cykel, gjorde vi samma tur till Höör på dessa. Ibland anordnade Kvidinge societet (mest bodknoddar!) bal å Per Jonssons restaurang, där jag var med ett par gånger. Syster Frida och jag var också med i Kvidinge sångförening, som leddes av en hälsingborgslärare, och uppträdde flitigt vid diverse tillställningar samt gav konserter i vår egen och kringliggande kyrkor.

Eftersom initiativtagaren till min i det föregående lämnade levnadsteckning, min son Stig, påyrkat redogörelse för min familjebildning och tiden därefter, har jag nu ett par år efter, att tillfoga följande:

Efter att under seminarietiden ha fraterniserat med olika flickbekanta (se föregående) utan att fatta tycke för någon särskild, kom jag att som nybliven skollärare deltaga i ett stort läraremöte i Trelleborg. Här kom jag plötsligt att fatta eld för en där uppträdande vacker mö, som jag under en mötesfest i stadens park presenterade mig för. Det uppdagades då, att damen i fråga var från Höja, så gott som min egen hemtrakt, vilket förhållande ytterligare stimulerade kärlekslågan, så att jag per cykel senare under sommaren besökte föremålet å hennes anställningsplats i Västra Nöbbelövs prästgård. Under juldagarna samma år startade jag, ridande å fars vackra remonthäst, från Goentorp till Höja för att träffa flickan i hennes hem och bli presenterad för föräldrarna. Men så tråkigt, det befanns då, att den åtrådda redan dagen förut avrest över Trelleborg till sin tjänst i Nöbbelöv. Besvikelsen mildrades dock betydligt genom det varma mottagande jag rönte, och ganska nöjd återvände jag till utgångspunkten. Förbindelsen med jäntan uppehölls dock med post till följande sommar 1905, då vi ställt träff i Hälsingborg. I därvarande Öresundspark skedde öppen kärleksförklaring med besegling genom första kyssen. Efter att hava presenterat fästmön för mina föräldrar och syskon skedde förlovningen samma år och i samma stad med ringväxling och en finare soupè å Hotell Mollberg, som nog hade bästa mat, men gästerna minimalaste aptit.

Året därpå, den 20 juli 1906, stod vårt bröllop i brudens hem i Höja, där Målarmästare Lundin och hans maka voro värdfolk. Kyrkan, där vigseln förrättades av hovpredikant [Johan Alfred] Wissnell [1852-1907], låg blott ett par hundra meter från brudens hem, varför bröllopsgästerna efter vigseln tågade i samlad tropp genom den lummiga kyrkallén och hem till bröllopsgården. Bland gästerna deltogo brudens och mina närmaste anförvanter jämte någon extra god vän till vardera kontrahenterna. De båda prästerna höll många och vackra tal till oss, som vanligt dock mest till bruden, och stämningen var den allra bästa. När det blev tid för avfärd, hade regnet börja falla i rikliga störtsjöar, och det var några mycket blöta bröllopsgäster, som återvände med hästdroskor eller i öppna vagnar. Brudparet kom först sent på natten hem till Bjuvs skolhus, där vi förgäves spanade efter uppsatt äreport. Följande dag, en söndag, hade vi inbjudit brudens långvägaifrån varande syskon jämte deras föräldrar att bese vårt nyinrättade hem.

De kommo också åkande charabang efter svärfaderns hästar och mottogos med stor galamiddag, renderande nyblivna frun en strävsam efter-bröllopsdag. Vår bostad i nya hemmet var förlagd å loftet under snedtaket med fönster å gaveln åt söder å gamla folkskolan å den så kallade ”Platsen” i Bjuv. Halva vindsutrymmet åt norr disponerades av lärarekamraten Dahlgren, som gemensamt med oss delade uppgångstrappa och förstuga, där alla takbjälkar och snedsträvor voro helt synliga. Som lägenheterna endast hade ett tunt brädtak, täckt med tjärpapp, blev det om sommaren olidligt varmt och om vintern det motsatta. Utomhus besvärades man av ständiga, illaluktande gaser från de aldrig slocknande chamottehögarna strax utanför.

För att ej bli fast i den mindre trivsamma gruvmiljön sökte vi förflyttning till Svalöv. Där regerade den myndige riksdagsmannen Per Bondeson, bekant för sin stora svinfarm. Han hade det året 1908 fått sin nya skolbyggnad färdig och behövde alltså även en lärare. När val skulle ske, hade skolrådet tre sökande, som alla avlagt prov inför församlingen, att välja bland. Som inte riksdagsmannen haft tillfälle själv bevista proven, kunde han icke tillstyrka mitt val, utan förmådde stämman att ajournera sig till en senare tidpunkt, då han skulle ha förhört sig om mina förhållanden, särskilt till socialismen. Så en dag blev jag, klädd i stort slöjdförkläde och under pågående slöjdlektion, uppvaktad av själva den store riksdagsmannen, som nu på stående fot lovade mig att få platsen, varefter mor bjöd på kaffe, varvid även hon tycktes vinna hans gillande. Sen ny stämma hållits, fick jag telegram med orden: ”Enhälligt vald”. Så kunde en enda storman dirigera hela socknen på den fyrtiogradiga skalans tid! Bohaget flyttades sedan på församlingens bekostnad, och med Bondesons skjutsar fritt hemforslat från järnvägen.

Nybyggda skolhuset låg fritt på en stor tomt ute i de leriga markerna utan en buske till trädgård och utan några ordentliga vägar till eller gräsplaner omkring själva byggningen, varför de nyfernissade golven i skolutrymmena snart voro nersölade av alla leriga barnafötter i träskor. När läraren förbjöd barnen beträda salarna med uteskorna på, väckte detta allmän förtrytelse bland fäderna, som ej var vana vid så moderna fasoner, men som skolrådet insåg det berättigade i mina förordanden, måste målsmännen falla till föga och rätta sig efter bestämmelserna.

Jag hade inte varit i tjänst mer än ett par veckors tid, förrän jag insjuknade i öroninflammation och kom på lasarett, där jag fick ligga resten av höstterminen och därefter vara sjukskriven och vistas i hemmet hela nästa vårtermin. Under tiden uppehölls tjänsten av diverse undermålig lärarpersonal, såsom pensionerade gamla lärare, småskolelärarinnor eller pastorsfruar, som alla saknade förmågan att hålla disciplin på de till ett 80-tal uppgående bråkiga skolbarnen, som sprungo runt i alla skolans fina salar och sölade ner med sina smutsiga fotbeklädnader. Till råga på allt elände var skolhusets uppvärmningsanordningar, såväl skorstenar som järnkaminer, felkonstruerade, så att vid vissa vindar, fick vi rök in i salarna och i lägenheten. Ugnarna, som voro konstruerade för att eldas med koks, erhöll ej detta bränsle utan endast torv, som alstrade mera rök än ugnarna kunde avleda. Även avloppssystemet var ej nöjaktigt djupt nergrävt, varför källaren ständigt var full med vatten. Först så småningom efter många års påminnelser till vederbörande styresmän blevo missförhållandena rättade. Skolan, som var byggd för värmeledning, fick sådan inlagd först efter 6 år efter att den tagits i bruk, och avloppssystemet fördjupades inte förrän efter första världskrigets slut, när detta arbete sattes igång för att avhjälpa den stora arbetslösheten. Här ovan omtalade obehag genomlevde man tålmodigast, men hade jag varit förståndig, hade jag helt

enkelt nekat att undervisa i rökfyllt rum eller bo i dylika, då skolrådet varit tvungna att ingripa mycket tidigare.

På den nya platsen fick vi snart vänner så bland lärarepersonalen som bland övrig befolkning. Bland dessa nämner jag särskilt familjerna ladufogde Nils Hanssons och bokhållare Pontus Olssons familjer, båda å Heleneborgs gård. För övrigt hade frun sitt kaffegäng och herrn sitt priffegäng för sig. Så lades år till år med god trivsel i familjelivet, där barnaskaran så småningom steg till 5 och 6 om man räknar näst äldsta barnet, en flicka, vid namn Inga, om hon fått leva. Hon kom till världen, när jag låg på lasarettet, och dog av en tumör på hjärnan, när hon var omkring 4 år. Det var ett mycket kännbart slag för oss båda. Mamma var outtröttlig i vården om barnen och om hus och hem. Någon semester hade hon så väl som jag nästan aldrig. Dock voro vi en sommar, då vi lämnade hem och barn i svärföräldrarnas vård, resande i Ronneby på en 14-dagars uppvilningstur i sällskap med prästfamiljen från Västra Nöbbelöv. 1923 voro vi båda på en 6-veckors rekreationsresa till Tyskland. Sveriges folkskollärare hade i Sydtyskland inköpt en stor villa, ”Bergslottet” i Herrenalb, där de tog emot pensionatgäster för en billig penning med inackordering för 6 veckor i taget, det var den gången, när Tysklands valuta dalade ner till 0 och intet värde, så vi svenskar kunde för en 10- eller 25-örung få flera tusen, ja till sist hela millionen tyska mark. Vi voro så kallade ”valutasvin”. Vid denna resa blev min hulda maka för alltid befriad från gallstensanfallen, varav hon tidigare lidit så ofta och mycket. Det var utan operation, blott med elektrisk behandling och medicin. En gång senare reste jag åter till Tyskland och Konstanz vid Bodensjön, med nordiska lärare på en sällskapsresa. Vi stannade i Konstanz en månad, varefter en del av oss fortsatte med en 14-dagars tur till Italien och besökte Venedig och Florens, Rom, Neapel och Capri. Denna resa företog jag mest för att söka bot på en svår reumatisk värk, som satt sig i pannan och omkring näsan och ögonen. Värken försvann också av värmen här nere, men vid återkomsten infann den sig igen. Först efter besök hos den kände nobelpristagaren professor Bárány vid akademiska sjukhuset i Uppsala, fann jag en relativt mera varaktig bot. På tal om sommarresor får jag väl också nämna det par gånger vi varit tillsammans på besök hos släkten i Stockholm, varav hemresan den ena gången företogs med kanalbåt genom Göta kanal till Göteborg.

Som vi ej hade några vidare löner förrän vi voro pensionerade och aldrig fick några barnbidrag, så gällde det, att ständigt hålla på slantarna. Jag arbetade under somrarna med den ej så obetydliga trädgårdens ans och skötsel samt därtill med för det mesta ett 30-tal bisamhällen, och Mamma brukade säga, att somrarna nog kunde vara bra, blott hon sluppe gå dubbelvikt 6 veckor i rad den hetaste tiden av året. Hennes arbete bestod nämligen i att plocka jordgubbar, som lätt såldes till byns folk, och vilka pengar hon fick ha till att köpa, vad hon själv ville till hemmets förskönande.

Förhållandet makarna emellan var under tiden barnen kom till alltid det allra bästa, men allt eftersom åren gingo och frigiditeten hos makan ökades, och hennes alla omsorger gällde endast barnen, dog slutligen kärleken nästan helt bort, varför samlivet blev utan någon livgivande värme. Dock tog mitt medlidande med henne under de sista årens svåra sjukdom (kräfta) bort de bittraste känslorna av vår söndring. Som änkling fick jag strax känna, vad förlusten av den, som alltid plikttrognast skött hus och hem betydde. Jag anställde den ena hushållerskan efter den andra, men alltid hade de i mitt tycke något fel, tills jag slutligen lyckades få en, som var mig till lags i det mesta. För att vara säker på att få behålla henne, beslöt jag att fästa henne på livstid genom

äktenskaps ingående, och den 20 juli 1952 blevo vi av kyrkoherde Svensson vigda i hemmet med vittnena kyrkoherdefrun, min dotter Maj-Britt med make samt brudens brordotter Anna-Greta och hennes make, varefter festen utgjordes endast av en kopp kaffe och ett glas vin. Och är det så min förhoppning, att jag med detta mitt sista äktenskap måtte vinna en tryggad ålderdom i en tillgiven makas ömma omvårdnad.

Svalöv i december 1954.

J Th. Almer.

Avskrivet och sammanställt av sonen Stig Almer, Örkelljunga 1992.

Korrigerat och digitaliserat av sonsonsonen David Almer, Lund 2020.